

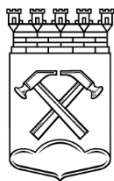

BIBLIOTEKSPLAN

KUMLA KOMMUN 2016–2019

KUMLA KOMMUN

Kultur- och fritidsnämnden

Biblioteksplan Kumla bibliotek

Inledning

Biblioteksplanen är ett politiskt beslutat styrdokument som anger riktningen för kommunens samlade biblioteksverksamhet och de åtgärder som behövs för att behoven ska tillgodoses. Planen gäller för perioden 2016-2019.

Planen antas av kultur- och fritidsnämnden, nämnd för livslångt lärande och kommunfullmäktige.

Biblioteksplanen är ett stöd för politiker och tjänstemän i frågor som rör biblioteksutveckling, läsning, kunskap och livslångt lärande. För att uppnå goda resultat krävs god tillgänglighet, kvalitet och samverkan med såväl interna som externa aktörer.

Kommunens kultur- och fritidspolitiska program ligger som grund till biblioteksplanen. Folk- och skolbibliotekets verksamhetsplaner utgår från biblioteksplanen.

Verksamheten på Kumla bibliotek ska spegla Kumlas befolkning oavsett ålder, kön, trosuppfattning, etnicitet, funktionshinder, sexuell läggning eller socioekonomisk status.

Biblioteket erbjuder ett kvalitativt medieutbud, en omfattande barnverksamhet och ett rikt programutbud. Verksamheten ska anpassas efter samhällsutvecklingen.

Folkbibliotek och skolbibliotek

Folkbibliotek och skolbibliotek har olika uppdrag. Folkbiblioteket, som är till för alla, har ett brett uppdrag som omfattar litteratur, informationsförmedling, kultur och att vara en mötesplats. När det gäller barn och unga är folkbibliotekets viktigaste uppdrag att uppmuntra till läslust. Skolbiblioteket är en pedagogisk resurs för skolans elever och lärare vars uppdrag är att stimulera och ge stöd till eleverna i deras språk-, läs- och kunskapsutveckling. Ett nära samarbete finns upparbetat sedan många år mellan skola och folkbibliotek i Kumla kommun.

Skolorna har en öppen bokpool för eleverna som är placerad på biblioteket. Böckerna bekostas av skolan och lånas av lärare och allmänheten.

Det finns också en gemensam arbetsgrupp skola/bibliotek vad gäller läsfrämjande arbete för Kumlas elever.

Nulägesbeskrivning Folkbibliotek

Kommunen har ett huvudbibliotek och en bokbuss.

Biblioteket har öppet 63 h/vecka, även lördagar och söndagar. Verksamheten är i huvudsak kostnadsfri för besökarna. Reducerade öppettider under sommaren.

Huvudbiblioteket består av en vuxenavdelning och en barn-och ungdomsavdelning. 2014 hade biblioteket 198 683 besökare och 8,5 lån/invånare. Antal aktiva låntagare under senaste året har varit 5048.

Biblioteket lånar ut media i olika former, tillhandahåller dagstidningar och tidskrifter, datorer och databaser. Biblioteket erbjuder också handledning i digitala frågor.

Personalen består av bibliotekarier, biblioteksassistenter och kulturpedagog.

Biblioteket/kulturavdelningen har också en omfattande programverksamhet bestående av föreläsningar, författarmöten musik och kulturprogram.

Läsfrämjande arbete - Läsresan för Barn och Unga

Förskolor och skolklasser besöker varje vecka biblioteket för läsfrämjande åtgärder som lånebesök, bokprat. Biblioteket erbjuder läsecirklar för både barn och ungdomar och en ungdomsblogg. Läsfrämjande arbete bedrivs också i samarbete med Ung Fritid och studieförbund.

Bibliotekspersonal har ett nära samarbete med kommunens skolbibliotekarie.

Bokbollen - för barn (0-6 år) arbetar läsfrämjande genom berättarstunder, Rim och ramsträffar, barnteater och gåvoböcker. Detta arbete sker i samarbete med BVC och förskolor.

Gåvoböcker – Elever i åk 4, 8 och gymnasiet erbjuds gåvoböcker för att främja läsandet.

Lowverksamhet för barn erbjuds vid skollov.

I samband med enkätundersökning gällande vad Kumlas invånare tycker om biblioteket i augusti 2015 gjordes en förenklad enkät till barn 7-15 år.

Till allra största delen är barnen nöjda med bibliotekets verksamhet och tycker att personalen är hjälpsam. Största delen av biblioteksbesöken för denna åldersgrupp sker genom skolan.

Generellt är flickorna nöjdare än pojkarna med bibliotekets verksamhet, utbudet av böcker och personalens insatser.

(Se bilaga 1 – Skiss över Läsresan för Barn och Unga)

Bokbussen

Bokbussen besöker förskolor och skolor i kommunens ytterområden och landsbygd. Bokbusservice erbjuds också i Ekeby, Kvarntorp, Hällabrottet, Sannahed och Åby torp

Uppsökande verksamhet

Boken Kommer är en service för äldre och funktionshindrade som inte själva kan ta sig till biblioteket.

Biblioteket köper årligen in böcker enligt upprättat avtal till Ericssons fabrik i Kumla.

Bokdepositioner placeras ut på lämpliga institutioner för barn och vuxna i kommunen.

Högläsningssgrupper anordnas för vuxna boende på Socialförvaltningens gruppboenden.

Skolbibliotek

Enligt skollagen (SFS 2011:800) ska alla elever i grundskolan och gymnasieskola ha tillgång till skolbibliotek.

Nämnd för livslångt lärande ansvarar för att samtliga elever ska ha tillgång till skolbibliotek. Skolbiblioteken ska utformas så att de lockar till läsning och informationssökning. Skolbiblioteken ska anpassas efter elevernas behov i de olika årskurserna och vara en aktiv del i arbetet med att nå uppsatta kunskaps och färdighetsmål.

Skolbibliotek och folkbiblioteket har ett nära samarbete i form av lånebesök, bokprat och lärarträffar med kunskapsutbyte och inspiration.

Kommunen har förskola, grundskola, gymnasieskola samt vuxenutbildning med SFI för invandrare.

Skolbibliotekarie 112 % finns att tillgå för skolår 1-gymnasiet varav 25 % är fördelat till de två största skolorna, 10 % till gymnasiet, resterande del är en kommungemensam resurs.

Samtliga skolor har ett skolbibliotek i form av en ordnad boksamling. Mängden fack- och skönlitteratur och rummets utformning varierar mycket, bland annat beroende

på skolornas olika storlekar. Samtliga skolor har god tillgång till datorer för bl.a. informationsökning, dock inte alltid fast placerat i skolbiblioteket.

Eleverna ges tillgång till skolbiblioteken huvudsakligen genom att lärare och annan personal medföljer dem till biblioteket. Centralt belägna skolor besöker regelbundet folkbiblioteket och kan där ta del av litteratur, litteraturtips, bokprat m.m. De skolor som är belägna längre från folkbiblioteket får regelbundna besök av folkbibliotekets bokbuss.

Bibliotekets roll i samhället

I dagens digitaliserade värld utgör bibliotekets offentliga rum en unik demokratisk mötesplats som värnar yttrandefriheten och lyfter samhällets mångfald. En mötesplats för det livslånga lärandet.

Biblioteket bidrar till att skapa en attraktiv kommun genom att vara ett lokalt kunskapscentrum, erbjuda ett rikt kulturliv och ett aktuellt medieutbud.

Externa samarbetspartners som föreningar och studieförbund bidrar till ett ökat programutbud och stärker bibliotekets roll som mötesplats.

Biblioteket är till för alla på lika villkor, det är tillgängligt för medborgarna och tillhandahåller en miljö där människor möts utan krav på konsumtion.

Medborgarnas behov ska ställas i centrum och verksamheten ska anpassas efter samhällsutvecklingen. För att nå alla grupper i samhället måste biblioteket ständigt söka nya vägar för att synliggöra och marknadsföra verksamheten.

Biblioteket ska främja läsning och tillgängliggöra litteratur och i enlighet med bibliotekslagen ägna särskild uppmärksamhet åt barn och unga. Uppmärksamhet ska enligt bibliotekslagen även riktas till personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter.

Mediebeståndet ska spegla såväl äldre som nyutkommen litteratur, anpassas efter samhällsutvecklingen och medborgarnas behov och önskemål. Det ska finnas medier för personer med särskilda behov och medier på olika språk.

Biblioteket ska säkerställa kvalitativ och opartisk information och verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik används för kunskapsinhämtning genom att tillhandahålla digital handledning.

Biblioteket erbjuder också service med utskrifter, kopiering och scanning.

Personal

Snabba samhällsförändringar ställer stora krav på flexibilitet och förändringsberedskap hos bibliotekspersonalen. Personalen ska vara fackutbildad professionell och serviceinriktad. Läsförmedlande arbete både i och utanför

biblioteksrummet, stöd åt besökarna ute i biblioteket, handledning vid informationsökning och uppsökande verksamhet är basen i det dagliga arbetet. Detta medför behov av utbildningsinsatser för personalen.

Världen omkring oss

Det ökade informationsflödet och nya medier i människors vardag skapar nya informationsmönster och för att möta förändringar måste vi ständigt lära nytt och lära om.

Läsfärdigheten hos barn och unga visar en nationellt nedåtgående trend. Läsförbättrande arbete för att motivera och entusiasmera läsning är därför viktigt att prioritera både för folkbiblioteket och för skolbiblioteksverksamheten.

Behovet att ständigt vara uppkopplad ställer krav på biblioteket att tillhandahålla wifi och datorer med internetuppkoppling samt att bevaka den tekniska utvecklingen som sker inom biblioteksområdet.

Stora flyktingströmmar i Europa medför ökat behov av information om biblioteksverksamheten till nya medborgare. Det är också viktigt att genom folkbildande verksamhet förebygga främlingsfientlighet.

Utmaningar för Kumla bibliotek

Kumla kommun är en växande kommun med målet 25 000 invånare 2025. Fler invånare påverkar självfallet bibliotekets arbete, resursbehov och utnyttjandegrad.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp. I nuläget ryms barnavdelningen på en alltför liten yta i förhållande till dess verksamhet. Arbete med omdisponering av hela biblioteksrummet måste påbörjas.

Vidare behövs tydligare skyltning för att lättare hitta i biblioteket.

Boklånen minskar generellt i hela landet. Hur påverkar detta verksamhet och lokalanvändning?

Strategier måste tas fram för att öka antalet aktiva låntagare, utlån och besökare. Biblioteket måste också ha fokus på hur trender och andra samhällsförändringar påverkar lärande och kunskapsinhämtning.

En enkätundersökning gällande vad Kumlas invånare tycker om biblioteket gjordes i aug 2015. I princip alla svarande är nöjda med bibliotekets verksamhet i sin helhet. Tyvärr var svarsfrekvensen väldigt låg vilket gör att underlaget endast kan tolkas som tendenser. Tydliga tendenser är att vi bör fortsätta synliggöra bibliotekets verksamhet på sociala medier, arbeta mer med att låntagarna besöker vår hemsida och använder våra databastjänster. Under planperioden kommer vi jobba vidare med detta.

Utmaningar för skolbiblioteken

För att utveckla skolbibliotekens roll i läsutveckling, informationssökning, kritisk granskning och källkritik behöver skolbibliotekens fysiska utformning förändras på många skolor.

Bok/mediebeståndet i skolbiblioteken behöver utvecklas.

Tillgången till skolbibliotekarie behöver förbättras ytterligare utifrån de olika skolornas storlek och andra förutsättningar.

Lärares kompetens och skolornas organisering av skolbiblioteksarbetet behöver utvecklas ytterligare.

Stora skolor bör på sikt ha skolbiblioteket bemannat med skolbibliotekarie stor del av skolveckan.

Fokus framåt för Kumlas biblioteksverksamhet

- Hög tillgänglighet
- Hög service
- Hög samverkan med övriga aktörer i samhället
- Integration
- Arbeta vidare med digital handledning
- Vidareutveckla läsfrämjande arbete för barn, ungdomar och vuxna såväl på biblioteket som externt. Extra fokus ska läggas på vidareutveckling av pojkars läsning.
- Lyssna av våra medborgares behov
- Förändringsberedskap och omvärldsbevakning
- Folkbiblioteket och skolorna samarbetar för att utveckla skolbiblioteken

Styrdokument - som grund för arbetet med biblioteksplanen ligger

Bibliotekslagen

UNESCO:s manifest för folk och skolbibliotek

Kultur och Fritidspolitiskt program Kumla kommun

Kulturplan Örebro läns landsting

Regional biblioteksplan